

Haar schoonste Kerstfeest

DOOR NANNIE VAN WEHL.

MOEDER NOEMDE HAAR EEN KERSTKIND, omdat ze op den eersten Kerstdag geboren was. Ze ging nu haar zestienden verjaardag vieren.

Van haar verjaardag was ze nooit verrukt — een verjaardag op Kerstdag is nooit zoo geanimeerd, als het een jeugdige feesteling betreft. Dan zijn je vriendinnen overal te logeeren, maar je word heelemaal beduusd van al de ooms en tantes, die den tijd hebben en den heelen middag blijven zitten, terwijl ze zoo langzamerhand vergeten, waarom ze eigenlijk gekomen zijn. Het is ook niet prettig, dat ze haar verjaardag op Kerstdag moet vieren, omdat ze haar vriend nu niet ziet. Het is nog in de jaren, dat iedereen op zijn achterste beenen zou gaan staan, als hij hoorde, dat daar een hechte, sterke vriendschap bestaat tusschen een jongen en een meisje. Was 't op een schooldag — ze zou hem zien als anders, maar hij zou blijer kijken en hij zou stevig haar hand grijpen. Haar wat geven kon natuurlijk niet — waar zou ze er mee moeten blijven?

Haar een brief schrijven, nu hij haar niet zien kan, gaat ook niet — wat een narigheid zou daaruit voortkomen. Maar toen ze afscheid namen, vóór de vacantie begon, heeft hij gezegd, dat hij den heelen dag aan haar zou denken en thuis zou blijven — dan wist ze, waar hij was. En ze weet, dat hij zoo doen zal.

Het is nog in de jaren, dat de families maar een klein Kerstboompje hebben, als ze er al een hebben. Want dat is nog héél nieuwerwetsch. Na-aperij van Duitschland, wordt er nog veel gebromd. Maar dat kleine Kerstboompje is toch een groot feest. Thuis bij het meisje, dat op Kerstdag zestien jaar zal worden, wordt het den avond vóór Kerstmis al ontstoken — dat is heelemaal te Duitsch, vinden vele ooms en tantes. Het meisje vindt den Kerstavond veel heerlijker dan haar verjaardag. Of liever, ze vindt den Kerstavond het heerlijkste deel van haar verjaardag. Dan is ze met vader en moeder, met de broertjes en zusjes. Morgen komen de ooms en tantes, de brommerige grootvader en het lieve, kleine grootmoedertje, waar ze meelij mee heeft en waar ze heusch nog eens aan vragen zal, wijzend op den prachtigen ouden man met den schitterenden dikken witten krullebol, de groote heldere blauwe oogen boven de blozende wangen: „Vin u hem ook zoo naar?”

Want ze denkt, dat dat het kleine lieve grootmoedertje een beetje troosten zal — ze begint langzamerhand te begrijpen, dat het fijne grootmoedertje heel wat heeft te stellen met den grootvader, mooi als een beeld, maar tyranniek als een ouwe keizer en knorrig! — daar is 't eind van weg.

De Kerstavond is het mooiste deel van haar verjaardag. Maar juist nu ze zestien zal worden, kan het toch niet heelemaal mooi zijn — want moeder is al weken ziek. Gelukkig is ze al wel herstellend, maar ze moet toch nog in bed blijven en 't is saai, dat ze nu al zóó lang niet in de huiskamer is, en aan tafel ontbreekt. Als het niet zoo héél onhartelijk klonk, zou het meisje willen denken, dat er toch één heerlijke kant aan moeders ziekte is, vooral nu je ziet, dat vader geen zorg meer over

moeder heeft, en grootmoeder ook niet meer. Nu je ziet, dat 't heusch waar is, dat moeder nog maar uitrusten en aansterken moet.

Moeders slaapkamer is zóó'n zalige kamer! De heerlijkste kamer van 't heerlijke huis! Het is een heel ander huis dan de huizen van haar vriendinnetjes. Het meisje heeft het wel eens: „een oud cavalje” hooren noemen, maar dat heeft niets afgedaan aan haar liefde voor dat zalige huis. Het is gebouwd met een voor- en achterhuis. Tusschen voor- en achterhuis ligt een plaats, met tegels bevloerd, waar ouwe Mina kan wasschen en schuren en ploeteren naar hartelust. Achter het achterhuis ligt een groote, stille, hoogommuurde tuin. De hooge muren dragen allerlei wilde planten zoo maar tusschen de voegen van hun bovenrand en zijn gestut met gemetselde „beeren”. Wie heeft er zoo'n tuin als zij? Ze benijdt volstrekt de vriendinnetjes niet, die in de nieuwe huizen zijn gaan wonen, aan den buitenkant van de stad. Waar de tuinen onderstoven zijn van het zand en waar niets groeien wil. En in huis kan je het zand met varken en blik uit de kozijnen vegen! De slaapkamer van vader en moeder is in 't achterhuis. En de kamer is zoo gezellig! Het meisje zucht van verlangend genot, als ze met koude voeten op school zit en ze denkt aan moeders slaapkamer, waar ze straks mag zitten, zoolang ze wil. Omdat ze de oudste is en een rustig, verstandig kind. Dat is de heerlijke kant van moeders ziekte, die zalige uren, het meisje op een voetkussen, een „poef” tegen het mahoniehouten ledikant aangeleund. Haar schoolwerk bij haar. In die jaren hadden de meisjes van zestien jaar minstens net zooveel te doen als nu.

Zoodra het even kon, schoof het meisje de roodsitsen zwaargevoerde gordijnen voor de ramen, die op het plaatsje uitkwamen; voor de deur, die toegang gaf tot de heel lange gang naar de woonvertrekken — voor de balcondeuren aan de tuinzijde. En ze stak een hoeklamp aan en zuchtte van genot, als ze weer op de poef ging zitten, haar boek op de knieën. In deze geruischlooze beslotenheid. In deze heerlijke veiligheid. In deze intimiteit met moeder.

Praten deden ze niet veel, moeder en dochter. Moeder had ontzag voor de vele leerboeken, waar zij nooit mee te maken had gehad — 't meisje wist, dat ze haar privilege van: altijd bij moeder te mogen zijn, als ze wou, zou moeten opgeven, als ze moeder teveel liet babbelen. Maar wat hoefde 't ook? Ze had veel te leeren, ze had veel te dromen.

Nu naderde de Kerstavond, de avond van de 24e December. Het boompje stond opgetuigd klaar in het middelste der drie ineenlopende woonvertrekken van het voorhuis. Tante Anna was komen logeeren, dat het in de woonvertrekken toch gezelliger zou zijn, voor de kleintjes, zoo met de Kerstdagen.

Maar het meisje had niet het rechte plezier in het naderende feesttij. Ze was zoo moe en haar hoofd voelde zoo zwaar en groot. Het eten smaakte haar heelemaal niet en ze hing op haar stoel, verlangend naar de poef bij moeder. Ook stak het lamplicht haar pijnlijk in de oogen en schitterde het witte tafellaken hel en vermoeiend.

Tante Anna zag, dat ze niet in orde was. Ze was zoo rood en haar oogen stonden zoo vreemd.

„Scheelt er wat aan, Annie?”

„Zoo raar!” fluisterde Annie, beschaamd, dat ze zich niet beter had kunnen beheerschen. Tante greep haar hand. Die was gloeiend, en de pols klopte fel. Maar in die dagen

was men nog niet zoo aan thermometers toe, en tante Anna zei tot haar petekind: „Weet je wat? Ga jij nu een uurtje rustig bij moeder zitten. Dan ruimen we in dien tijd hier alles op en zetten alles klaar voor Kerstavond — en dan komen we je halen. Je moet jezelf een beetje sparen, anders ben je morgen, op je verjaardag, niets waard. Wacht — ik breng je even.”

In de gang huiverde het meisje en tante sloeg haar een Schotschbonte doek om, die over de trapleuning hing. Moeder merkte dadelijk, dat er iets niet in orde was met Annie.

„O maar”, zei tante bedrijvig en troostend: „Annie komt hier een uurtje bij de kachel zitten, en dan zal je eens zien, hoe ze opgeknapt is”.

Ze schoof de diepe bergère recht voor de heerlijke vulkachel, een der eerste vulkachels van de stad, zooals moeder met trots beweerde. De vulkachels begonnen net te komen.

De poef, waar Annie anders op zat, werd onder haar voeten geschoven, de middenlamp werd uitgedraaid en de hoeklamp achter Annie aangestoken. Tante Anna verwijderde zich met de belofte: „Over een groot uur kom ik je halen voor den kerstboom.”

Annie kroop zoo diep ze kon in de bergère. Haar kloppend hoofd rustte tegen een oorkussen, haar voeten stak ze koesterend naar de gloeiende kachel, waarvan je het vuur zoo mooi kon zien door de micaruitjes.

„Wat scheelt er aan, Annie?” vroeg moeder, die van haar dochter slechts een glimp van 't blonde haar zag, over de hooge rug van de bergère heen.

„Een beetje raar”, fluisterde Annie. Maar toen, in verrukking: „O, hier is 't zalig!”

Dat antwoord stelde moeder gerust en zij ging voort met van haar boek te genieten. Pas sedert enkele dagen mocht zij, de boekenverslindster, weer 's morgens en 's avonds een uurtje lezen.

Annie keek even rond, hoe moeilijk ook 't richten en kijken was met haar pijnlijke oogen. Zaligheid, zaligheid! De kamer heelemaal gesloten, zoo warm, zoo knus — Het was om te huilen van zaligheid. Strakjes de kerstboom. Eerst nu uitrusten bij de kachel, in de heerlijke stoel van overgrootvader.

Voor haar voeten had ze de mooie, hooge kachel, die hen allen nog steeds met verwondering en bewondering vervulde. Hij had twee verdiepingen van vuur en sloot met een ronde nikkelen kap, waarop een stevige nikkelen engel ten hemel wees. En o, wat aardig! Dat had Ruutje natuurlijk gedaan.

Haar jongste broertje, die twee precies afgemeten bezoeken per dag aan moeder mocht brengen.

De engel droeg in het gaatje van zijn hand, in de kromming van zijn nikkelen duimpje een breinaald, die goed rechtop stond. De top van den breinaald doorprikte het middelpunt van een cirkelvlak van rood kaartkarton, dat als een spiraal geknapt was. Wijde roode golvingen gingen rondom den voet van de naald. Naar boven werden die steeds kleiner. Door de opstijgende warmte van de kachel spiraalde de sierlijke lijn omhoog. Het was gezellig, te kijken naar de onderste cirkel en dan mee omhoog te gaan. Omhoog draaide de zacht glanzende roode spiraal — omhoog.

Omhoog hield de engel de lange breinaald — omhoog. Annie's oogen vielen dicht, maar ze dwong zich ze weer te openen en naar 't boeiende lijnenspel voor zich te kijken.

Kerstavond — Strakjes de Kerstboom met de kaarsjes

— Met sterren. Een dan vannacht wakker worden van het beieren der klokken. De klokken beieren, omdat het wonder geschied is — Het wonder van de engelen, die zingen, van de herders, die naar het kribje trekken — van de Ster, die hen voorlicht.

De Ster, hoog aan den hemel — De Engelen, hoog in den hemel — De roode spiraal kringelt, kringelt omhoog — altijd omhoog.

Het is Kerstavond.

Alles is heerlijk en mooi en goed, ze zit hier zoo heerlijk, in moeders kamer — Het is hier zoo stil — de stilte suist in haar ooren. Zóó heeft de stilte nog nooit gesuisd — De spiraal speelt voor haar oogen — altijd omhoog, omhoog — waar de Ster is, en de Engelen — Het roode lijnenspel doet eigenlijk wel wat pijn aan haar brandende oogen en ze sluit ze. Vannacht — dan beieren de klokken — dan zingen de Engelen — Wat is het hier warm — warm. En eigenlijk is alles te rood, als je oogen zoo'n pijn doen — Zelfs al kijk je maar zoo eventjes tusschen je wimpers door, dan doet al dat roode al pijn.

Oogen dicht — dicht nu. Maar — maar — wat is dit? Daar gloort zacht licht — Ze staat aan den voet van een onafzienbaar hooge en breede statietrap, in een ontzaggelijke ruimte. Zoo groot is die ruimte niet, of ze is heelemaal omplooid van zware zachtglanzende, crocusgele fluweelen gordijnen.

Lampen ziet het kind nergens, maar de heele, onmetelijke ruimte is doorgloeid van zacht geel licht, dat een weldaad voor haar pijnlijke oogen is.

De staatsietrap is breed, breed, en omhoog onafzienbaar. Prachtige loopers, in donkere en lichtgele patronen, voeren overal omhoog. Wat zijn ze zacht voor de voeten. Dan voelt ze een hand, die de hare losjes grijpt en ze weet: 't is de hand van haar vriend. Zonder iets tegen elkaar te zeggen, gaan ze de trappen op — Maar — maar . . . Ze zweven! Hoe heerlijk zweven ze! Wel degelijk raken hun voeten de traptreden en voelen de zachte dikte, van de prachtige loopers — maar 't is maar even aanraken als met de uiterste punten der voeten. Hand in hand gaan ze omhoog, haar vriend en zij — ze houden elkaar nauwelijks vast, maar toch voelt ze voortdurend zijn hand en vingers. — Omhoog gaat 't in een heerlijke vaart, zonder haasten — in een lichtheid van bewegen, dat haar aanhoudend doet denken: „Hoe kan dit? Hoe kan dit? Maar 't is heerlijk!”

Onafzienbaar leiden de trappen omhoog — Toch is ook naar boven de ruimte, de ontzaggelijke, zachtgouddoorstraalde ruimte begrensd. Zware, zachtgouden zijden gordijnen vormen een onmetelijke kap.

Tienduizendmaal de „hemel”. Zooals ze die wel boven kostbare ledikanten in een museum heeft gezien.

En ze stijgen, ze stijgen — Dan komt ze tot het besef van weer een wonder. — Haar vriend loopt zwaar en moeilijk, daarbuiten in de grauwe, koude straten — ze moet hem vaak steunen. Hier zweeft hij als zij, en raakt haar hand slechts als spelend aan. Zijn hand is koel en zacht en glad. Anders is zijn hand heet en heel hard van eelt, door den stok, waarop hij leunen moet. En hun beider kleedij — nu ziet ze pas hun beider kleedij! Als een edelvrouwe en een edelknaap, van de schilderijen uit het museum. Maar alles geel, prachtig crocusgeel, en ook wel donkergeel. Als een edelvrouwtje en een edelknaap gebaren ze ook tegen elkaar — ze lachen tegen elkaar in een onzegbare en onuitsprekelijke blijdschap — en ze stijgen, ze stijgen. Rondom hangen wijdweg de onmetelijke fluweelen gordijnen, boven hen welven de on-

metelijke zijden waden, golvend naar een middelpunt toe. Hoe heerlijk is 't spel hunner voetpunten met de zachtheid van de bedekking der traptreden. De staatsietrap voert steeds omhoog — omhoog. Dan weet ze ineens: omhoog, naar 't Kerstfeest! En ze tracht zijn hand vaster te grijpen, maar 't lukt niet — de aanraking er mee blijft even licht als met een vederpluis. Toch voelt ze de hand weer koel en zacht en glad en verwondert zich, waar het harde eelt is en de scherpe knoken, waar de heete huid om spant. En nu staan, nu zweven ze op het bovenste gedeelte van de staatsietrap. De zijden gordijnen van de kap zijn ze nu toch naderbij gekomen. Haar hart bonst — want nu gaat het gebeuren — nu! Ze staan, ze zweven, klaar voor het Wonder — in hun prinselijke kleedij, elkaar nog altijd vasthoudend met de geheven handen. Langzaam slaan de zijden gordijnen terug. Daar zweeft een groote, stoere Engel in de lucht, zoo groot en stoer, dat je denkt: Hoe kan die zweven? En om die groote stoere Engel heen, die een gewaad draagt, zooals je op oude grijze platen ziet, met veel te zware, bollende plooiën, zweven stoeiend een groote menigte kleine rose engeltjes en ze hebben allen een grappig kort kleedingstukje om hun heupjes, zooals het wassen engeltje boven in den Kerstboom. En ze zingen! hoe zingen ze! Ze zingen veel mooier, dan ze zijn. Ze zijn eigenlijk maar dik en plomp en je begrijpt heelemaal niet, hoe ze met der allen zoo veilig hoog in de lucht blijven. Maar aan 't zingen hoor je, dat 't echte Engelen zijn! Zulk zingen heb je nog nooit gehoord. Niet eens in de Roomsche kerk vlak bij je huis, waar vannacht de klokken zullen beieren en waar je het jongenskoor vaak hebt hooren zingen, als — Engelen.

Hoe zingen ze! hoe zingen ze! En de twee aardsche wezens staan daar, zweven daar. Ze staan in de pracht van hun gouden gewaden, ze genieten van de vederlichte aanraking hunner voeten met de dichte zachtheid van het kleed onder hun voeten. Immens is de zachstralende wijdte rondom, immens is de afstand, die ze altijd door beseffen te hebben afgelegd. Als een afgrond is de statietrap onder hen, maar als een liefelijke afgrond. Ze beheerschen de afgrond, ze zweven er boven, vreezeloos — hun ziel neigt naar nog hooger — naar waar de groote stoere Engel zingt en al de kleine Engelen meezingen. Dit is Kerstmis — dit is Kerstnacht — Dit is Kerstfeest vieren. Dan wijkt de stoet Engelen terug — En de glans aan den open hemel verdoft. De goudgele zijden gordijnen komen niet terug. Alles verdoft, alsof er een zachtgrijze mollig-donzen wade over alles wordt getrokken — voorzichtig — langzaam. De Engelenstemmen zijn op steeds grooter afstand te hooren — Dan is 't lied uit.

De goudstralende ruimte om hen verdoft — vult zich met de donzig-zachte, duifgrijze waden. Maar het blijft alles blij en mooi. En ze blijven zweven. De waden bereiken hun gestalten, ze zien elkaar niet meer, noch zichzelf. Maar de zweving blijft en de vederlichte aanraking van de voetstappen.

Hoog blijven hun handen streven naar elkaar.

Tot van 't wonderschoone visioen, als het laatste, nog heel lang, overblijft: De lichte aanraking der geheven handen — Zooals twee donspluizen door een briesje tegen elkaar geblazen, zouden kunnen staan in de stille lucht.

Als de Engelenzang allang verstomd is, en de waden alles hebben bedekt en ook het gevoel heeft opgehouden van te zweven op de voetspitsen — dan zijn daar nog die twee handen — hoog — zijn hand en haar hand, elkaar vederlicht beroerend.

Ze ontwaakte — Ze kwam tot zichzelf. Een heldere winterdag vol zon stond in de kamer, schitterde over den tuin. Vanuit haar bed zag ze het eerst den tuin, en haar eerste gedachte was: „Ik heb een zalig Kerstfeest gevierd! Zóó'n Kerstfeest heb ik nog nooit gehad.”

Toen kwamen er vragen — steeds meer vragen. — Langzaam aan.

Een verpleegster boog zich over haar heen — Wat beteekende dat? En langzaam kwamen in haar gedachten de vragen:

Kerstavond? De Kerstboom? Mijn verjaardag — ik werd toch zestien jaar — Moeder? Die verpleegster?

Moeders bed was leeg. Maar daar — daar was moeder, naast de verpleegster. In een gewone japon. Moeder al beter? Maar waarom huilde moeder? Langzamerhand kreeg ze antwoord op al haar vragen. En zoo gaandeweg hoorde ze, dat ze heel ziek was geweest. Dat 't nu al haast Oudejaar was.

Maanden later pas vertelden ze haar, hoe ziek ze geweest was. Drie dagen en nachten had ze met den dood geworsteld. Toen ze dat eindelijk begreep, was 't te lang geleden om veel indruk op haar te maken. Alle indrukken omtrent dien tijd waren niets, vergeleken bij de eene onvergetelijke: „De viering van 't Kerstfeest, zij tweeën daar hoog op de statietrap — de Engelen boven hen, zingend en zwevend.”

Nooit weer beleefde ze zóó Kerstmis tot in het diepst van haar ziel. Maar geen Kerstnacht ging er in, of ze haalde zich haar heerlijken Kerstdroom te binnen. En als de Kerstnacht klokken haar wakker beierden, was haar eerste gedachte weer: „Die Kerstnacht — toën!”